

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 6. maj 2022
Kontor: Politikontoret
Sagsbeh: Pierre Nydal
Sagsnr.: 2022-0037-0146
Dok.: 2410310

Besvarelse af spørgsmål nr. 9 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af lov om politiets virksomhed, straffeloven, lov om vagtvirksomhed, lov om social service og lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (Styrket indsats mod utryghedsskabende adfærd og kriminalitet) (L 162)

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 9 vedrørende forslag til lov om ændring af lov om politiets virksomhed, straffeloven, lov om vagtvirksomhed, lov om social service og lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (Styrket indsats mod utryghedsskabende adfærd og kriminalitet) (L 162), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 21. april 2022. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Preben Bang Henriksen (V).

Mattias Tesfaye

/

Thomas Højgaard

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 9 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af lov om politiets virksomhed, straffeloven, lov om vagtvirksomhed, lov om social service og lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (Styrket indsats mod utryghedsskabende adfærd og kriminalitet) (L 162):

”Vil ministeren i forlængelse af den tekniske gennemgang af L 162 (Styrket indsats mod utryghedsskabende adfærd og kriminalitet) redegøre for, om der med forslaget kan blive tale om ekspropriation i forhold til de erhvervsdrivende?”

Svar:

1. Justitsministeriet har forstået spørgsmålet således, at spørgsmålet sigter til initiativet vedrørende forbud mod salg m.v. af alkohol i nattelivszone.

2. Med forslaget til lov om ændring af lov om politiets virksomhed, straffeloven, lov om vagtvirksomhed, lov om social service og lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (Styrket indsats mod utryghedsskabende adfærd og kriminalitet) (L 162) lægges der bl.a. op til, at der i nattelivszone ikke må sælges eller udleveres alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5 fra steder, hvortil der er almindelig adgang, jf. den foreslåede § 6 d, stk. 1. Forbuddet mod salg og udlevering gælder ikke for serveringssteder med alkoholbevilling eller lejlighedsstilladelse efter lov om restaurationsvirksomhed og alkoholbevilling m.v., når salget eller udleveringen af alkoholholdige drikkevarer sker til nydelse på eller ved salgsstedet, jf. den foreslåede bestemmelses stk. 2.

Som det fremgår af pkt. 3.2.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, mener regeringen, at der er behov for tiltag, der begrænser incitamentet til at flytte festen ud på gaden og i stedet trækker festen ind på serveringsstederne, hvor der er mere opsyn og kontrol, og at et forbud mod bl.a. detailsalg i nattetimerne i nattelivszone kan være et egnet middel til at sikre dette.

Som det endvidere fremgår af pkt. 3.2.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, vides det fra internationale studier, at en høj koncentration af barer og detailbutikker i et givent område, der sælger alkohol, har en sammenhæng med mængden af kriminalitet i området. Formålet med at indføre et forbud mod bl.a. detailsalg i nattelivszone fra kl. 24 til kl. 5 er således navnlig at reducere kriminalitet, herunder vold, i nattelivet.

Det fremgår af lovforslagets pkt. 5 om økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v., at forbuddet mod bl.a. detailsalg af alkohol i nattelivszone vurderes at kunne medføre økonomiske konsekvenser for de detailbutikker m.v., der er beliggende i en nattelivszone, og som i dag sælger drikkevarer med alkohol i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5. Hvis der ikke blot sker en omfordeling af salget på andre tider af døgnet, vil disse virksomheder kunne opleve en omsætningsnedgang.

Det vurderes, at de erhvervsøkonomiske efterlevelseseffekter samlet set er af ikke betydelig størrelse, og der er på den baggrund ikke med lovforslaget lagt op til en kompensationsordning for de berørte virksomheder.

3. For så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt forslaget om at forbyde salg m.v. af alkohol i nattelivszone udgør ekspropriation i medfør af grundlovens § 73, kan Justitsministeriet oplyse, at grundlovens § 73, stk. 1, har følgende ordlyd:

”Ejendomsretten er ukrænkelig. Ingen kan tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet kræver det. Det kan kun ske ifølge lov og mod fuldstændig erstatning.”

Det følger af grundlovens § 73, at to overordnede betingelser skal være opfyldt for, at der er tale om, at et indgreb udgør ekspropriation i grundlovens forstand. For det første skal indgrebet være rettet mod ”ejendom”, som er beskyttet efter grundlovens § 73. For det andet skal indgrebet være ekspropriativt (der skal være tale om ”afståelse”).

For så vidt angår betingelsen om, at der skal være tale om et ekspropriativt indgreb (at der skal være tale om ”afståelse”), bemærkes det, at ikke ethvert indgreb i en rettighed, som er beskyttet af grundlovens § 73, har karakter af ekspropriation.

Det er således almindeligt antaget, at lovgivningsmagten – uden at der foreligger ekspropriation – kan regulere udøvelsen af de rettigheder, der er beskyttet af grundlovens § 73, idet lovgivningsmagten bl.a. kan opstille almindelige regler om begrænsning i borgernes handlefrihed og i deres råden over, hvad de ejer, jf. Max Sørensen, Statsforfatningsret, 2. udgave ved Peter Germer (1973), side 405, og Jens Peter Christensen m.fl., Grundloven med kommentarer (2015), side 454 ff.

Det er i statsretlig litteratur og praksis almindeligt antaget, at spørgsmålet om, hvorvidt et indgreb har karakter af ekspropriation, må bero på et samlet skøn over indgrebets beskaffenhed, jf. Alf Ross, Dansk Statsforfatningsret, 3. udgave ved Ole Espersen (1980), side 665 ff., Max Sørensen, a.st., side 412, Peter Germer, Statsforfatningsret, 5. udgave (2012), side 291 f., og Jens Peter Christensen m.fl., a.st., side 459 ff.

Som momenter, der må tillægges betydning ved udøvelsen af dette skøn, peges navnlig på indgrebets formål, i hvilken grad indgrebet er generelt eller konkret (herunder om det rammer mange eller få personer), indgrebets intensitet, om indgrebet angår en fremtidig eller en aktuel rettighed, og om indgrebet går ud på at overføre rettigheden fra den hidtidige ejer til en ny eller på en tilintetgørelse af denne råden.

4. Det er Justitsministeriets vurdering, at detailsalg af de under pkt. 2 nævnte drikkevarer med alkohol i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5 i nattelivszonerne udgør en beskyttet rettighed efter grundlovens § 73.

Det er samtidig Justitsministeriets vurdering, at et sådant forbud mod salg m.v. af alkohol i nattelivszoner ikke vil udgøre et ekspropriativt indgreb. Justitsministeriet har i den forbindelse bl.a. lagt vægt på, at det foreslåede forbud – med undtagelse af serveringssteder med alkoholbevilling eller lejlighedstilladelse efter lov om restaurationsvirksomhed og alkoholbevilling m.v. – vil gælde generelt i nattelivszonerne, og at forbuddet alene vil finde anvendelse i nattetimerne. Justitsministeriet har endvidere lagt vægt på, at de erhvervsøkonomiske efterlevelseskonsekvenser samlet set vurderes at være af begrænset intensitet, jf. nærmere lovforslagets pkt. 5.

5. Det kan endelig bemærkes, at det er Justitsministeriets vurdering, at ingen af de øvrige initiativer, der fremgår af lovforslaget, har karakter af ekspropriation efter grundlovens § 73.